

Lp. vallavolikogu liikmed Priit Dieves, Mihkel Mehiste ja Andero Põllu

Vastus 26.06.2025 esitatud arupärimisele (RP)

Täna teid arupärimise eest.

Arupärimises te soovisite teada, miks ei ole vallavalitsus avaliku huvi tõttu algatanud osade tuulealade detailplaneeringute lõpetamist. Te soovisite saada nii kirjalikku kui ka suulist vastust.

Vallavalitsuse jaoks on ülimalt olulised elanike põhjendatud arvamused ning ka elanike poolt esitatud pöördumist analüüsisime vallavalitsuses põhjalikult. Selle analüüsi alusel koostasime ka elanikele põhjaliku vastuse. Toon allpool välja ka ühe vastuskirja osa, mis saadeti tuuleale 6 kohta esitatud kirjale, et ka teie aru saaksite, millisele seisukohale vallavalitsus jõudis. Samas loodan, et allkirjade kogujad on esitanud saadud vastuskirja ka kõigile nendele inimestele, kes oma allkirja andsid sh teile.

Ma saan aru teie soovis enne kohalikke valimisi tuulikute vastuseisu õhutada. Tulles avalikule koosolekule Triigi spordihoones, mille korraldasid piirkonnas tuuleenergiaga tegelevad arendajad vabatahtlikult just meie elanike täiendavaks informeerimiseks, jagasite isiklikke visiitkaarte. Loomulikult ei ole see keelatud, kuid minu jaoks on sellise tegevuse eetilisus kaheldav.

Väike-Maarja vallavalitsuse tegevuskava seoses tuuleenergeetikaga:

1. Vastavalt üldplaneeringule on koduvallas kokku lepitud 15 ala, mis omavad potentsiaali tuuleenergeetika arendamiseks. Kerge huumorina toon siin välja, et üks arupärimise esitajatest, Andero Põllu, lubas oma sokid ära süüa, kui ma vallavanemana rääkisin tõtt, öeldes, et Andero Põllu oli üldplaneeringu vastu võtmise poolt. Tõendid esitan volikogu istungil ning minuni ei ole veel jõudnud tõestust, et volikogu liikme avalikult lubatu on teoks saanud.
2. Kas see potentsiaal realiseerub või jääb realiseerimata, see sõltub juba detailplaneeringust ja keskkonnamõju strateegilisest hindamisest. Selles punktis ei ole enam ruumi huumoriks. Eesti kehtivas seadusandluses on protsess väga hästi lahti kirjutatud ning ka avalikkusel on võimalus selles palju kaasa rääkida.
3. Igas vallalehes ja valla kodulehel on 24/7 olemas info kui kaugele on detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetlusega jõutud. PS: seni ei ole ühegi detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamisega jõutud isegi eelnõu koostamiseni.
4. Juhul kui vastav eelnõu valmib, siis toimub selle avalik väljapanek (võimalus esitada kirjalikke muudatus- või täiendustepanekuid).
5. Seejärel toimub iga DP ja KSH avalikustamise tulemuste avalik arutelu (võimalus esitada kirjalikke muudatus- või täiendustepanekuid).
6. Järgmine etapp on DP ja KSH aruande koostamine
7. Seejärel tuleb volikogu otsustada, kas DP ja KSH on võimalik vastu võtta või jätta vastu võtmata. Kindlasti kajastatakse selles otsuses ka elanike pöördumisi, sest volikogu peab tegema motiveeritud otsuse.
8. Seejärel toimub uuesti DP ja KSH avalik väljapanek (juhul kui DP ja KSH vastu võeti) Ka siis saavad kõik teha täiendavad ettepanekuid
9. Lõpuks on volikogul võimalik teha kehtestamise või kehtestamata jätmise otsus.

Väljavõte vastuskirjast:

Toome välja üldplaneeringus tuuleenergia tootmiseks välistatud alad, mis on seotud ka tuuleala 6 detailplaneeringuga:

- Elu- või ühiskondlikule hoonele lähemal kui 700 m (tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel elamust 700–1000 m kaugusele tuleb elamu aluse maa omanikuga saavutada kirjalik kokkulepe. Kui sellist kokkulepet ei saavutata, siis ei saa ühtegi tuuleala tuulikut paigutada elamule lähemale kui 1000 m);

- Riigiteele lähemal kui 300 m. Elekrituulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui $1,5 \times (H+D)$, sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter. Väikese kasutusega (alla 100 sõiduki ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teeomaniku nõusolekul lubada planeeringus elekrituulikud teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H+0,5D$);

- Raudteele lähemal kui 300 m;

- Kõrgepingeliinile lähemal kui 300 m;

- Puhke ja loodusliku juhtotstarbega maa-alale lähemal kui 1000 m;

- Kalmistu juhtotstarbega maa-alale lähemal kui 1000 m;

- Kaitse- ja hoiualad, Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualad, püsielupaigad ning nende puhvervööndid. Kaitstavate alade puhul, mille kaitse-eesmärgiks ei ole linnud ega nahkhiired, on puhvervööndi ulatus 100 m. Kui kaitse-eesmärgiks on nahkhiired või linnud, on puhvervööndi ulatus 600 m, ja juhul, kui alal esineb linnuliik, mille liigikaitse puhver on suurem. Sellisel juhul rakendub konkreetse liigi puhver. Püsielupaikade puhul rakendub liigipõhine puhver;

- Kaitsealuste liikide elupaigad, sh:

- 1) Must-toonekure püsielupaigast või kaitstaval alal asuvast pesapaigast 3000 m ulatuses;

- 2) Kotkaliigi püsielupaigast või kaitstaval alal asuvast pesapaigast 2000 m ulatuses;

- 3) Metsise püsielupaigast, kaitsealal asuvast elupaiga piirist või mängualast 1000 m ulatuses;

- 4) Kanakulli püsielupaigast või kaitsealal asuvast pesapaigast 1000 m ulatuses;

- 5) Käsitiivaliste kaitsealal asuvatest elupaikadest 600 m ulatuses;

- 6) Hiireviu kaitsealal asuvast pesapaigast 1000 m ulatuses;

- 7) I ja II kaitsekategooria looma- või taimeliikide pindalalised elupaigad/leiukohad;

- 8) Projekteeritavad kaitsealuste liikide elupaigad/kasvukohad ja nende puhvervööndid;

- Väärtuslike maastike vahetu lähedus, mille väärtuseks on avatud vaated põllumajandus- ja loodusmaastikele;

Juhul kui tuuleparkide arendajad soovivad tuulikuid rajada aladele, kus eelnevalt kirjeldatud välistused puuduvad, siis on vaja algatada detailplaneering koos keskkonnamõju strateegilise hindamisega, kusjuures tuleb arvestada vähemalt järgmist:

- Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel elamust 700–1000 m kaugusele tuleb elamu aluse maa omanikuga saavutada kirjalik kokkulepe;

- Tuuliku laba ulatumisel naaberkinnistule tuleb saada naaberkinnistu omaniku kirjalik nõusolek konkreetse tuuliku püstitamiseks;
 - Tuulepargi selle rajamisega kaasnevate mõjude hindamisel arvestatakse olemasolevatest tuuleparkidest ja tuulikute, teistest kavandatavatest tuuleparkidest ning muudest asjakohastest objektidest ja arendustest kaasnevate kumulatiivsete mõjudega. Uuringute tulemusi võetakse arvesse mõjude hindamisel (sh keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruande koostamisel), mis omakorda annab sisendi tuulepargi lahenduse väljatöötamiseks (sh **vastuse, millises ulatuses on võimalik kasutusele võtta** käesolevas üldplaneeringus planeeritud tuuleparkide arendamiseks põhimõtteliselt sobivaid alasid);
 - Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel tuleb detailplaneeringu staadiumis teha järgmist:
 - 1) Teha kindlaks kaitsealuste linnuliikide olulised toitumisalad, puhkealad ning liikumisteed elupaikade ja nende vahel ning hinnata kaasnevaid mõjusid. Arvesse tuleb võtta ka erinevatelt arendusaladelt lähtuvate mõjude kumuleeruvust. Tuulikutega ei tohi tekitada liigile olulist hukkumisriski kokkupõrkel tuulikutega ega ohustada linnustikule olulisi paiku ning nende omavahelist sidusust;
 - 2) Teha kindlaks lindude olulised rändekoridorid ja rändepeatuspaid väljaspool kaitsealasid ja hinnata mõjusid. Arvesse tuleb võtta ka erinevatelt arendusaladelt lähtuvate mõjude kumuleeruvust. Tuulikutega ei tohi tekitada liigile olulist hukkumisriski kokkupõrkel tuulikutega ega ohustada linnustikule olulisi paiku ning nende omavahelist sidusust;
 - Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel tuleb välistada ebasoodne mõju kaitstavatele loodusobjektidele. Kaitsealuste liikide elupaikade puhul lähtuda kaalutusotsusest (sh mõju hindamisest) järgmiselt:
 - 1) Must-toonekure pesapaikadele või püsielupaikadele tuleb hinnata mõjusid. Kuna liigi toitumisalad võivad paikneda pesapaigast rohkem kui 10 km kaugusel, siis tuleb tuulepargi kavandamisel detailplaneeringu staadiumis selgitada välja must-toonekure elupaigakasutus ning mitte kavandada tuuleparke must-toonekure püsielupaiga ning toitumis- ja puhkealade vahele, samuti toitumis- ja puhkealadele;
 - 2) Kotkaliikide pesapaikadele või püsielupaikadele tuleb detailplaneeringu staadiumis välja selgitada kotkaste toitumisalade paiknemine ja toitumisaladele liikumine ning hinnata kaasnevaid mõjusid. Uuringu tulemustest lähtuvalt selgub, kas ja millistel tingimustel on võimalik vastavasse asukohta tuuleparki rajada. Üksiktuulikute kavandamisel on vastava uuringu läbiviimise vajadus juhtumipõhine kaalutusotsus;
 - 3) Metsise elupaigad tuleb inventeerida detailplaneeringu koostamise staadiumis, et kindlaks teha elupaikade omavaheliseks sidususeks vajalikud alad (metsise elupaigakasutuse uuring) ja hinnata kaasnevaid mõjusid. Tuuleparkide rajamise ja tuulepargilahendusega ei tohi ohustada erinevate elupaikade omavahelist sidusust. Uuritavate alade ulatus tuleb kindlaks määrata detailplaneeringu koostamise käigus;
 - 4) Kanakulli elupaiga läheduses (Varangu ja Liigvalla külade tuulealadele tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel) tuleb hinnata mõjusid. Hindamise tulemusena selgub, millistel tingimustel on võimalik tuuliku kavandatavasse asukohta rajada;
- Lahenduse kavandamisel tuleb arvestada liigi elupaikadega:
- 1) Kassikaku elupaiga või püsielupaiga läheduses tuleb hinnata mõjusid;

- 2) Sookure suuremate koondumisalade läheduses tuleb hinnata mõjusid;
 - 3) Käsitiivaliste elupaikade läheduses tuleb hinnata mõjusid;
 - 4) Kamariku küla alale tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel tuleb hinnata mõju harivesiliku elupaigale ning väiketülili, liivatülili ja punajalg-tildri elupaikadele. Lahenduse koostamisel tuleb leida liikide vajadustega arvestav lahendus;
 - 5) I ja II kaitsekategooria taimeliikide pindalaliste kasvukohtade läheduses tuleb hinnata mõjusid kui tuulepargi taristu rajamisega kaasneb kuivendus ja piirkonna veerežiimi mõjutamine;
 - 6) Koldja selaginelli püsielupaigast 400 m ulatuses tuleb hinnata püsielupaigale avalduda võivaid mõjusid;
- Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel tuleb arvestada töös „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs“ toodud soovitustega tuuleparkide rajamiseks vajalike eeluuringute läbiviimise ja tuuleparkide rajamise järgselt vajalike järeelseire meetodite (nt 3D radaruuringute vajadus, uuringute kestus ja perioodid jt) kohta;
 - Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel tuleb detailplaneeringu koostamise staadiumis liikide levikuandmeid täpsustada ning:
 - 1) Juhul, kui tuvastatakse uusi I ja II kaitsekategooriasse kuuluvate liikide elupaiku/kasvukohti, tuleb nendega arvestada lähtuvalt konkreetsetest oludest detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise läbiviimise käigus. Linnustiku puhul tuleb vajadusel hinnata mõju toitumisalade ja elupaikade vahelisele liikumisele. Nende loomastiku elupaikade puhul, mis ei ole kaitstud püsielupaigana ega asu kaitsealal ning taime-, seene- ja samblikuliikide mitte pindalaliste kasvukohtade puhul on nendega arvestamine juhtumipõhine kaalutusotsus;
 - 2) Juhul, kui tuvastatakse uusi III kategooria liikide elupaiku/kasvukohti, tuleb ka nende puhul hinnata mõjusid liikidele ning võimalusel arvestada liikide elupaikade/kasvukohtade kaitse vajadusega;
 - Tuulepargi kavandamisel tuleb hinnata mõjusid käsitiivalistele. Juhul, kui käsitiivaliste levikuandmestik on puudulik, kuid alal esinevad neile sobivad biotoobid, tuleb teostada käsitiivaliste uuring. Üksiktuuliku kavandamisel on vastava uuringu vajadus juhtumipõhine kaalutusotsus. Hinnata tuleb ka kumulatiivseid mõjusid, võttes arvesse piirkonnas paiknevaid või teadaolevaid kavandamisel olevaid tuuleparke ning muid olemasolevaid objekte ja arendusi;
 - Loodusalade osas, mille piirile/lähedusse kavandatakse tuuleenergeetika arendamist, tuleb läbi viia Natura hindamine. Selle aluseks on ettevaatusprintsip, mille kohaselt tuleb Natura mõjusid hinnata igal juhul, kui arendusega on väikseimgi võimalus negatiivsete mõjude avaldamiseks Natura alale;
 - Üldjuhul tuleb vältida kõrge loodusliku väärtusega taimkattega alasid;
 - Tuulepargi või üksiktuuliku (ning nendega kaasneva taristu ja muude objektide) kavandamisel rohevõrgustiku alale tuleb hinnata mõju võrgustiku sidususele ja toimimisele. Mõju hindamisel tuleb arvestada koosmõju ka muude objektide ja võimalike teadaolevate arendustega. Tuulikute asukohad ning nendega seotud taristu tuleb paigutada nii, et rohevõrgustikku ei killustata ja selle sidusus on tagatud. Samuti ei tohi langeda tugialade kvaliteet;

- *Tuuleparki või üksiktuulikut võib põhjendatud juhul kavandada väärtuslikule põllumajandusmaale, kuid sel juhul tuleb kavandamise etapis tagada väärtusliku põllumajandusmaa väärtuse ja põllumassiivi terviklikkuse säilimine, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada. Eelistada tuleb põllumassiivi ebakorrapäraseid servaalasid, mille põllumajanduslik kasutamine on raskendatud;*
- *Väärtuslike maastike ja vaadete osas maastikele tuleb koostada visuaalse mõju analüüs, et hinnata nende sobivust maastikku ning selgitada välja tuulikute paigutus, millel on kõige väiksem võimalik mõju maastikule ja vaadetele. Maastikuanalüüs koostatakse vajadusel, et kindlaks teha ümbritsevas maastikus leiduvad väärtused;*
- *Tuulikute kavandamisel tuleb kaaluda visuaalse mõju hindamise vajalikkust. Kuna visuaalse hinnangu vajadus sõltub konkreetsest kavandatavast arendusest ja selle asukohast, on see juhtumipõhine kaalutusotsus;*
- *Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamine maardlatel on võimalik maapõueseaduses toodud tingimustel. Üldjuhul on see võimalik pärast maavara ammendumist või kui selleks on saadud MaaPS kohane kooskõlastus või luba. Kooskõlastuse tuuleparkide kavandamiseks maardlate maa-alal annab valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus;*
- *Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel asukohta, kus see võib mõjutada maapõue seisundit ja kasutamist, tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid ja mõjude olulisust;*
- *Mistahes kõrgusega tuuliku planeeringud, ehitusprojektid, projekteerimistingimused, ehitusloa eelnõu, ehitamise teatis vms tuleb koostada koostöös kohaliku omavalitsuse ja Kaitseministeeriumiga. Koostööd Kaitseministeeriumiga tuleb alustada tuulikute planeerimise algusetapis;*
- *Tuulepargi või üksiktuuliku rajamise võimalikkus riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete piirialal (nt tuuleenergeetika arendusaladel nr 4 ja nr 11) selgub pärast kompensatsioonimeetmete täies mahus rakendumist;*
- *Tuulikute kavandamisel tuleb asukohavaliku staadiumis teha koostööd Siseministeeriumiga, kes hindab, kuidas tuulikud võivad mõjutada ministeeriumi sideteenuste levi;*
- *Tuuliku kaugus taristu suurtest elementidest (kõrgepingeliinid, riigimaanteed, raudtee, sidemastid) peab olema vähemalt võrdne tuuliku kogukõrgusega (mast+laba pikkus). Raudtee puhul arvestada kaugust raudtee kaitsevööndi servast. Erisuste lubamine toimub taristu omaniku või valdaja nõusolekul;*
- *Tuulepark või üksiktuulik tuleb kavandada selliselt, et tagatud peab olema välisõhus leviva müra ja madalsagedusliku müra vastavus normtasemetele ning infraheli vastavus piirväärtustele. Teostada tuleb välisõhus leviva müra modelleerimine. Arvestada tuleb ka Väike-Maarja valla välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava ja mürakaarti;*
- *Tuulikute kavandamisel tuleb hinnata tuulikute töötamisega kaasnevat varjutust (koostada varjukaart). Juhul, kui elektrituulikud paigutatakse metsa või metsaga piirnevale alale, tuleb varjutuse modelleerimisel arvestada ka taimestikuga (sh metsaga). Kui varjud langevad eluhoonetele või puhkealale, tuleb hinnata varjutuse häirivust lähtudes kas Eestis kehtivatest õigusaktidest või nende puudumisel asjakohastest Euroopa riikide standarditest. Tuulikud tuleb üldjuhul kavandada selliselt, et eluhoonetel või puhkealadel ei esine häirivaid varjutustasemeid. Kui selle vältimine ei ole võimalik, on tuulikute püstitamiseks vajalik mõjutatud maaomaniku nõusolek;*

- Kui tuuliku tiiviku horisontaalprojektsioon maapinnal ulatub naaberkinnistule, siis tuleb naaberkinnisasi koormata piiratud asjaõigusega (reaalkoormatis, servituut), mis kantakse kinnistusraamatusse;
- Tuulepargi või üksiktuuliku kavandamisel tuleb analüüsida, kas lähikonnas on olemas sobivad elektrivõrguga liitumise võimalused. Tuulepargi või üksiktuuliku ühendamisel elektri põhivõrguga tuleb järgida elektrivarustuse peatükis (5.2.1) toodud põhimõtteid;
- Detailplaneeringu kehtestamise ajaks peavad olema fikseeritud kohaliku kasu saamise tingimused.

Väike-Maarja vallavalitsuse ja -volikogu jaoks on teie pöördumine seoses tuulealale nr 6 plaanitava tuulepargiga ning pöördumises käsitletud teemad kindlasti olulised. Detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus saavad kõik teie pöördumises toodud teemad detailplaneeringu menetluses täpsustatud.

Tuuleala 6 detailplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine

- Algatati 27. juunil 2024
- Detailplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta ettepanekute küsimine ja esitamine (okt–nov 2024)
- Detailplaneeringu lähteseisukohti ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõud tutvustav arutelu 4. novembril 2024
- Detailplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on valmis ja avalikustatud veebilehel koos esitatud ettepanekute ja arvamustega alates 9. jaanuarist 2025
- Alles nüüd hakkab sisuline tegevus ehk käesoleval hetkel toimub detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamine.

Edasine tuuleala 6 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsess ja kõigi võimalused arvamuste avaldamiseks:

- Koostatakse detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande **eelnõu** (eeldatavalt 2025. aasta kevadel-suvel) ning vallavalitsus korraldab nende avaliku väljapaneku, mis kestab **vähemalt** 30 päeva. Väljapaneku ajal on võimalik kirjalikult avaldada arvamust ja esitada ettepanekuid ning vastuväiteid.
- 45 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist korraldatakse detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu **avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu**.
- Laekunud arvamuste ja ettepanekute alusel korrigeeritakse vajadusel avalikustatud detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande **eelnõud**. Volikogu teeb seejärel otsuse detailplaneeringu vastu võtmise või vastu võtmata jätmise kohta. Detailplaneeringu saab vastu võtta juhul, kui planeering vastab õigusaktidele ja planeering on koostatud vastavuses valla ruumilise arengu eesmärkidega. Vastuvõtmise otsuse ettevalmistamisel hinnatakse seda, kas planeeringu koostamisel on võetud arvesse keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi.

- *Pärast detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise **aruande vastuvõtmist** (juhul kui volikogu teeb vastuvõtmise otsuse) toimub vähemalt 30 päeva kestev avalik väljapanek, mille jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust.*
- ***Detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu** korraldatakse 45 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist. Avaliku arutelu korraldamine ei ole nõutav, kui DP kohta ei esitatud avaliku väljapaneku kestel kirjalikke arvamusi või kui kõik kirjalikult esitatud arvamused on arvesse võetud.*
- *Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse detailplaneeringus vajalikud muudatused.*
- *Kui detailplaneeringu avalikul väljapanekul esitati detailplaneeringu kohta kirjalikke arvamusi, avaldatakse informatsioon avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste kohta 30 päeva jooksul avaliku arutelu toimumise päevast arvates.*

Kui avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehtud muudatused muudavad detailplaneeringu põhilahendusi, korratakse detailplaneeringu kooskõlastamist.

Parimate soovidega,

Indrek Kesküla